

📖 « قواعد درس پنجم » : « الصِّدْق » :

✓ صفت (نعت) در زبان عربی به دو شکل دیده می‌شود : (۱) صفت مفرد (تک اسمی) ؛ که در عربی « دهم » به صورت مختصر به آن اشاره شد.

(۲) صفت از نوع جمله‌ی وصفیه :

🌟 **مقدمه‌ی درس :** لازم به ذکر است که برای یادگیری بهتر این مبحث باید شناخت کامل در مورد « اسم نکره » داشته باشیم.

✓ چند نکته در مورد اسم‌های نکره :

(۱) اسم نکره ؛ اسمی است که جزء هیچ یک از معارف نباشد. (در کتب پریر فقط دو نوع از معارف بیان شده است ؛ ۱- معرفه بآل ؛ ۲- معرفه به عَلم (خاص))

(۲) تنوین [_____] در اسم‌ها، علامت **نکره بودن** است ← به شرطی که آن اسم از اسم‌های **عَلم (خاص)** نباشد.

(۳) اسم‌هایی مثل ؛ « طَالِبَانِ - طَالِبَيْنِ (اسم مثنی) / طَالِبُونَ - طَالِبِينَ (جمع مذکر سالم) و... » با این توضیح که « بدون ال » باشند و **عَلم (خاص)** هم نباشند، « **نکره** » محسوب می‌شوند.

- ولی اسم‌هایی چون ؛ « مُحَمَّدَانِ - مُحَمَّدَيْنِ » و « مُحَمَّدُونَ - مُحَمَّدَيْنِ » از آنجایی که **اسم عَلم** هستند، « **معرفه به عَلم** » محسوب می‌شوند.

(۴) در ترجمه‌ی اسم‌های نکره، غالباً از « **ی** » نکره یا « **یک** » یا « **یک ... ی** » استفاده می‌کنیم. مثال :

- جاءَ رجلٌ ← مردی آمد. / یک مرد آمد. / یک مردی آمد.

🔹 **صفت از نوع جمله‌ی وصفیه :** هر گاه در یک جمله‌ی مستقل و کامل (اعمّ از فعلیه - اسمیه) یک اسم نکره‌ای وجود داشته باشد و بعد از آن اسم نکره،

(بدون فاصله یا با فاصله) جمله‌ای (فعلیه یا اسمیه) بیاید که آن اسم نکره را توصیف کند به آن جمله، صفت از نوع « **جمله‌ی وصفیه** » گفته می‌شود.

🔹 **نکات مهم جمله‌ی وصفیه :**

(۱) جمله‌ی وصفیه همواره توصیف یک « **اسم نکره** » می‌باشد.

(۲) جمله‌ی وصفیه می‌تواند بلافاصله بعد از اسم نکره یا با فاصله از آن بیاید.

(۳) همواره در ترجمه‌ی فارسی ، قبل از جمله‌ی وصفیه حرف ربط « **که** » می‌آید.

(۴) قبل از جمله‌ی وصفیه حروف « **وَ - فَ - ثُمَّ - وَلَكِنْ** » و حروف ناصبه (**أَنَّ - كَيْ - لَيْكِي - لِ - حَتَّى**) [به جز « **لَنْ** »]

و حروف مشبّهة بالفعل (**إِنَّ - أَنَّ - كَأَنَّ - لَكِنَّ - لَعَلَّ - لَيْتَ**) هرگز نمی‌آید.

(۵) جمله‌ی وصفیه هرگز نمی‌تواند یک « **فعل أمر یا نهی (مخاطب)** » باشد.

(۶) جمله‌ی وصفیه به صورت یک **جمله‌ی فعلیه** (فعل و فاعل) یا به صورت یک **جمله‌ی اسمیه** (مبتدا و خبر) دیده می‌شود.

(۷) در جمله‌ی وصفیه همواره یک « **ضمیر (بارز یا مستتر)** » دیده می‌شود که از نظر **جنس** و **تعداد** به آن **اسم نکره** برمی‌گردد. مثال :

- رأيتُ طالباً في المكتبةِ يقرأُ الدروسَ : فعل ؛ يقرأُ + فاعل « هو مستتر » جمله‌ی وصفیه برای اسم نکره‌ی « طالباً »

- سمعتُ نداءً يدعوني إلى الصّدقِ : فعل ؛ يدعوني + فاعل « هو مستتر » جمله‌ی وصفیه برای اسم نکره‌ی « نداءً »

- شاهدتُ ظبيّاً في الغابةِ يعشقُ الجمالَ : فعل ؛ يعشقُ + فاعل « هو مستتر » جمله‌ی وصفیه برای اسم نکره‌ی « ظبيّاً »

- إشتريتُ كتاباً مفيداً قصصها كثيرةٌ : جمله‌ی « قصصها كثيرةٌ » [مبتدا + خبر] جمله‌ی وصفیه برای اسم نکره‌ی « كتاباً »

- لنا معلّمٌ حاذقٌ في المدرّسةِ يُحبُّه الطالبونَ جداً : جمله‌ی « يُحبُّه الطالبونَ [فاعل] » جمله‌ی وصفیه برای اسم نکره‌ی « معلّمٌ »

نکته ۱: در زبان عربی برای ترجمه‌ی جمله‌ی وصفیه اگر دارای فعل باشد، باید مطابق الگوهای زیر عمل کرد:

جمله‌ی وصفیه

جمله‌ی مستقل

(۱) فعل ماضی + ماضی (در جمله وصفیه) ← به صورت: ماضی بعید یا ماضی ساده ترجمه می‌شود.

- اِشْتَرَيْتُ كِتَابًا قَدْ رَأَيْتُهُ فِي مَكْتَبَةِ الْمَدْرَسَةِ ← کتابی را خریدم که آن را در کتابخانه مدرسه دیده بودم. (دیدم)

(۲) فعل ماضی + مضارع (در جمله وصفیه) ← به صورت: ماضی استمراری ترجمه می‌شود.

سَمِعْتُ نِدَاءً يَدْعُونِي إِلَى الصَّدَقِ ← صدایی را شنیدم که مرا به صداقت دعوت می‌کرد. (فرا می‌خواند)

(۳) فعل مضارع + مضارع (در جمله وصفیه) ← به صورت: مضارع التزامی ترجمه می‌شود.

أَفْتَشُّ عَنْ كِتَابٍ يُسَاعِدُنِي فِي فَهْمِ النُّصُوصِ ← دنبال کتابی می‌گردم که مرا در فهم متون یاری کند.

کانال تلگرام @Arabicfadaei

♦ **تمرین ۱:** « مضاف الیه و صفت مفرد و جمله‌ی وصفیه را در عبارات زیر تعیین کنید »

- ۱) إِرْضَاءُ النَّاسِ غَايَةٌ لَا تُدْرَكُ! :
- ۲) أَفْتَشُّ عَنْ كِتَابٍ يُسَاعِدُنِي فِي فَهْمِ النُّصُوصِ! :
- ۳) اِشْتَرَيْتُ الْيَوْمَ كِتَابًا مَفِيدًا قَدْ رَأَيْتُهُ فِي مَكْتَبَةِ الْمَدْرَسَةِ! :
- ۴) اَللّٰهُمَّ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ وَ مِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ! :
- ۵) عَالَمٌ يَنْتَفِعُ بِعِلْمِهِ، خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ عَابِدٍ:
- ۶) مَنْ خَافَ النَّاسَ مِنْ لِسَانِهِ فَهُوَ مِنْ اَهْلِ النَّارِ! :
- ۷) سَافَرْتُ إِلَى قَرْيَةٍ صَوَّرْتَهَا اَيَّامَ صِغَرِي! :
- ۸) وَجَدْتُ بَرْنَامَجًا يُسَاعِدُنِي عَلَى تَعَلُّمِ الْعَرَبِيَّةِ! :
- ۹) هُنَاكَ مَوَادٌّ سَكْرِيَّةٌ مَفِيدَةٌ فِي اَنْوَاعِ الْفَوَاكِه تَشَدُّ اَعْضَاءَنَا وَ جَوَارِحَنَا! :
- ۱۰) وَصَلْنَا مَتَأَخِّرِينَ فَلَمْ نَجِدْ مَكَانًا مُنَاسِبًا لِلْجُلُوسِ! :
- ۱۱) يَنْعَمُ الْاِنْسَانُ الْيَوْمَ بِنِعْمٍ مُخْتَلِفَةٍ خَلَقَهَا اللهُ كَلِّهَا لِرَاحَتِهِ! :
- ۱۲) رَحَلَ الْمُسْلِمُونَ إِلَى اَقْصَى الْاَرْضِ لِاِكْتِسَابِ عُلُومٍ تُفِيدُهُمْ! :
- ۱۳) اِنَّ رَائِحَةَ هَذِهِ الشَّجَرَةِ كَرِيهَةٌ تَهْرَبُ مِنْهَا الْحَيَوَانَاتُ:
- ۱۴) عَجَّلُوا بِتِلْكَ الْاَعْمَالِ الْحَسَنَةِ، فَهِيَ اَفْضَلُ لَكُمْ! :
- ۱۵) الْكِتَابُ صَدِيقٌ مُخْلِصٌ يُنْقِذُكَ مِنْ مُصِيبَةِ الْجَهْلِ! :
- ۱۶) لِي زَمِيلٌ مُجَدُّ اَحَبُّ لِمُصَدِّقِهِ وَ لَادِبُهُ اَكْثَرُ مِنْ اِجْتِهَادِهِ! :
- ۱۷) بَعْدَ نَزُولِ الْاَمْطَارِ الْكَثِيرَةِ اَصْبَحَتِ السَّمَاءُ نَظِيْفَةً فَظَهَرَتْ ظَاهِرَةُ قَوْسِ قَزَحٍ! :
- ۱۸) سَافَرَ الْعُلَمَاءُ الْمُسْلِمُونَ لِاِكْتِشَافَاتٍ عِلْمِيَّةٍ إِلَى اَقْصَى الْاَرْضِ! :
- ۱۹) الْعَقْلُ سَيْفٌ قَاطِعٌ، فَقاتِلْ هَوَاكَ بِعَقْلِكَ! :
- ۲۰) يُعْجِبُنِي عَيْدٌ يَفْرَحُ فِيهِ الْفُقَرَاءُ! :

کانال تلگرام @Arabicfadaei

♦ تمرین (۲) : محلّ اعرابی کلمات مشخص شده را تعیین کنید :

(۱) شاهدنا سيارَةً تذهبُ في الطريقِ، كانت السيارَةُ تذهبُ بسرعةٍ لا توصفُ. (۲) يشتري بعضُ الأطفالِ الملابسَ الجديدةَ عندما تُقربُ أيامُ العيدِ!

(۳) يُوكِّدُ الأطباءُ على أكلِ العسلِ الطبيعيِّ و هو مبيدٌ للجراثيمِ! (۴) طبيعةُ بلادنا الجميلةُ من النماذجِ النادرةِ في العالمِ!

(۵) إلهنا إلهُ سخرَ الكائناتِ لخدمتنا، و أنزلَ الماءَ من سماءٍ زينها بالغيومِ! (۶) أجملُ الحيواناتِ في رأيي ظبيٌ يسكنُ في إحدى الجزرِ الإستوائيةِ!

(۷) هؤلاءُ طالبونَ شاركوا في الحفلةِ الكبيرةِ ليُكرّمَ العلماءُ! (۸) دعوتُ زميلتي لتساعدني في أداءِ واجباتي و هي أجابت دعوتي!

(۹) الرياضةُ لها فائدةٌ عظيمةٌ و هي تعلّمنا الأخلاقَ العاليةَ في الحياة! (۱۰) اللحمُ غذاءٌ مفيدٌ تكثرُ فيه مقاديرٌ كثيرةٌ من البروتين!

(۱۱) من يقتلُ مظلوماً فقد جعلَ اللهُ لوليّه سلطاناً! (۱۲) في الجبنِ عارٌ فاجتنبه، لأنك لا تنجو به من خطراتِ الدنيا!

(۱۳) نحنُ نشاهدُ تقدّمَ الطلابِ العلميِّ في المدارسِ الكثيرةِ! (۱۴) نبعُ المسلمونَ في مجالاتٍ مختلفةٍ من العلومِ لم يستطعْ أحدٌ من الوصولِ إليها!

محل یادداشت نکات

کانال تلگرام / @Arabicfadaei